

Ballbesittelse og tilbakelagt distanse i VM 2018

Carlsen, K.H. (2018). Oslo: FfK

Innledning

Både i VM og i andre turneringer er det mulig å få tak i mengder av statistikk om kampene. Utfordringen er å finne tak i variabler som har en sterk sammenheng med utfallet av kamper. I den forbindelse fokuseres det mye på ballbesittelse, pasningssikkerhet og tilbakelagt distanse. Dessuten kan det synes som om en vanlig oppfatning blant folk er at det å ha ballen mye er mindre slitsomt siden spillerne slipper ”å løpe i mellom”. Følgelig er formålet med denne lille kampanalyseunders kelsen å se på sammenhengen mellom; **1)** ballbesittelse og effektivitet (kamputfall), **2)** pasningssikkerhet og effektivitet, **3)** mest ballbesittelse og tilbakelagt distanse, og **4)** tilbakelagt distanse og effektivitet. På den måten kan vi si noe om hvilken sammenheng det er mellom det å ha ballen mest, å løpe mest eller å ha høyest pasningssikkerhet i forhold til seier, uavgjort eller tap. Alle 64 kamper i VM sluttspillet 2018 er med i studien. Lik pasningssikkerhet og ballbesittelse vil si +/- 1 %, og lik distanse inkluderer 1 km forskjell mellom lagene.

Resultat

Tabell nr. 1: Sammenhengen mellom det å ha mest ballbesittelse og seier, uavgjort eller tap.

Kamper/utfall	Seier	Uavgjort	Tap	Lik ballbesittelse
Innledende (n = 45)	23 (51 %)	8 (18 %)	14 (31 %)	3 (6 %)
Sluttspill (n = 15)	4 (27 %)	3 (20 %)	8 (53 %)	1 (6 %)
Totalt (n = 60)	27 (45 %)	11 (18 %)	22 (37 %)	4 (6 %)

Totalt ble det spilt 64 (48 + 16) kamper. I tabell nr. 1 kommer det fram at laget med mest ballbesittelse vant 27 (45 %) av de 60 kampene hvor det var en forskjell i ballbesittelse mellom lagene. Laget med mest ballbesittelse tapte 22 (37 %) av kampene og i 11 (18 %) av kampene ble utfallet uavgjort. Videre var det betydelig høyere sammenheng mellom mest ballbesittelse og seier i de innledende kampene enn i sluttspillet. I 15 av de 16 sluttspillkampene var det ulik ballbesittelse mellom lagene. Laget med mest ballbesittelse vant kun 4 (27 %) av kampene mens laget med minst ballbesittelse gikk av med seieren i hele 8 (53 %) av sluttspillkampene.

Tabell nr. 2: Sammenhengen mellom høyest pasningssikkerhet og seier, uavgjort eller tap.

Kamper/utfall	Seier	Uavgjort	Tap	Lik pasningssikkerhet
Innledende (n = 43)	23 (53 %)	9 (21 %)	11 (26 %)	5 (10 %)
Sluttspill (n = 15)	3 (20 %)	4 (27 %)	8 (53 %)	1 (6 %)
Totalt (n = 58)	26 (45 %)	13 (22 %)	19 (33 %)	6 (9 %)

Det er flere likheter mellom resultatene i tabell nr. 1 og 2. Totalt sett vant laget med høyest pasningssikkerhet 26 (45 %) av de 58 kampene hvor det var en forskjell i pasningssikkerhet mellom lagene. Laget med høyest pasningssikkerhet tapte 19 (33 %) av kampene og i 13 (22 %) av kampene ble utfallet uavgjort. Forskjell mellom de innledende kampene og sluttspillkampene synes å vise samme tendens som i tabell nr. 1. Det vil si at laget med høyest pasningssikkerhet kun vant 3 (20 %) og tapte hele 8 (53 %) av de 15 sluttspillkampene hvor pasningssikkerheten var ulik mellom lagene.

Tabell nr. 3: Sammenhengen mellom det å ha mest ballbesittelse og tilbakelagt distanse for lagene som helhet.

Kamper/distanse	Løp mest	Løp minst	Lik ballbesittelse eller distanse
Innledende (n = 35)	16 (46 %)	19 (54 %)	13 (27 %)
Sluttspill (n = 9)	2 (22 %)	7 (78 %)	7 (44 %)
Totalt (n = 44)	18 (41 %)	26 (59 %)	20 (31 %)

I tabell nr. 3 kommer det fram at lagene som hadde mest ballbesittelse løp litt mindre (tilbakela en kortere distanse) enn lagene med minst ballbesittelse. Det var et høyt antall kamper (20) med lik (+/- 1 km eller 1 %) tilbakelagt distanse eller ballbesittelse. Av de 44 kampene hvor det var en forskjell mellom lagene, løp laget med mest ballbesittelse minst/kortest i 26 (59 %) kamper, mens laget med mest ballbesittelse løp mest/lengst i 18 (41 %) kamper. I sluttspillet løp laget med mest ballbesittelse minst i 7 (78 %) og mest i 2 (22 %) av de 9 sluttspillkampene med ulike tilbakelagt distanse mellom lagene.

Tabell nr. 4: Sammenhengen mellom lengst tilbakelagt distanse og seier, uavgjort eller tap.

Kamper/utfall	Seier	Uavgjort	Tap	Lik distanse
Innledende (n = 38)	18 (47 %)	7 (18 %)	13 (34 %)	10 (21 %)
Sluttspill (n = 10)	2 (20 %)	3 (30 %)	5 (50 %)	6 (38 %)
Totalt (n = 48)	20 (42 %)	10 (21 %)	18 (37 %)	16 (25 %)

Sammenhengen mellom lengst tilbakelagt distanse, eller det å løpe mest som lag, og seier følger litt samme mønster som funnene i tabell nr. 1 og 2. Resultatene synes å vite at det å løpe mest har relativt liten sammenheng med å vinne kampen. I 48 av kampene hvor det var ulik tilbakelagt distanse mellom lagene vant lagene som løp mest 20 (42 %) av kampene, mens de tapte 18 (37 %) av kampene. I de innledende kampene var det større sammenheng mellom det å løpe mest og å vinne kampen. Laget med lengst tilbakelagt distanse vant 18 (47 %) av de innledende kampene. I sluttspillet var det igjen motsatt, hvor laget som løp lengst tapte 5 (50 %) og vant 2 (20 %) av kampene. I 16 kamper var det lik eller +/- 1 km tilbakelagt distanse mellom lagene.

Andre resultater:

Japan – Polen = 83 km versus 80 km (lavest kamp og enkelt lag).

Sør- Korea – Tyskland = 118 km versus 115 km (høyest kamp og enkelt lag).

Tyskland – Mexico = 110 km versus 106 km (seervennlig kamp).

Diskusjon

Dette kapitlet starter med noen generelle betraktninger. Deretter diskuteres kort funnene om ballbesittelse og pasningssikkerhet i forhold til effektivitet/kamputfall (tabell nr. 1 og 2), og til slutt summeres funnene i tabell nr. 3 og 4 om ballbesittelse, tilbakelagt distanse og effektivitet.

Først må det presiseres at de kampene hvor det var lik ballbesittelse, pasningssikkerhet eller tilbakelagt distanse mellom lagene er utelatt fra resultatene. For eksempel vant laget med mest ballbesittelse 23 av de 48 gruppespillkampene. Derimot endte tre av kampene med 50-50 % eller 51-49 % ballbesittelse, og de er utelatt. Dermed utgjør 23 kamper 51 % av de 45 innledende kampene hvor det var forskjell i andel ballbesittelse mellom lagene ($23 / 45 \times 100$). At 6 % av kampene endte med lik ballbesittelse er litt lavere enn tidligere undersøkelser (Carlsen 2000 & 2016). Videre løp lagene akkurat like langt (+/- 1 km) i 25 % av kampene. Det var et overraskende høyt tall, og det er lov til å stille spørsmål til nøyaktigheten i disse målingene. Samtidig kom det fram at total tilbakelagt distanse mellom lagene var relativt likt i enkeltkamper, men at det var stor forskjell mellom kamper. For eksempel løp spillerne til Japan kun 83 km totalt i kampen mot Polen, mens de polske spillerne løp 80 km totalt i denne kampen. I motsatt ende av skalaen løp Sør- Korea 118 km og Tyskland 115 km i deres oppgjør.

Resultatene indikerer at det å ha ballen mest eller det å ha høyest pasningssikkerhet har lite å si for kamputfallet. Dette samsvarer med tidligere undersøkelser hvor det kom fram at sannsynlighet for å vinne fotballkamper med mest ballbesittelse i beste fall er 50 %, og lavere til høyere nivå (Carlsen 2000 & 2016; Euro 2000; FIFA 2006, 2010, 2014a & 2014b; Grant & Williams 1997; Hagebø 1998; Hughes, Robertson & Nicholson 1988; Olsen 2011; Olsen et al. 1994; UEFA 2012a-b, 2013 & 2016). I denne undersøkelsen var det helt lik sammenheng mellom disse to variablene og seier. Totalt sett vant laget med mest ballbesittelse eller høyest pasningssikkerhet 45 % av kampene. Videre var forholdet mellom disse to variablene og kamputfall (seier, uavgjort eller tap) motsatt i de innledende kampene versus sluttspillkampene. I sluttspillkampene tapte laget med mest ballbesittelse eller høyest pasningssikkerhet langt flere kamper enn de vant, 53 % for begge variablene. En mulig forklaring på dette kan være kvaliteten på lagene. I innledende kamper i store turneringer er forskjellen mellom lagene trolig større. Når et lag er klart bedre enn det andre vil de ofte være dominerende både i forhold til ballbesittelse,

pasningssikkerhet og effektivitet. I sluttspillet er nivået jevnere og taktikk (valg) kan spille en større rolle. Som i EM 2016 opplevde jeg at flere lag valgte å ligge lavt og satse på overganger framfor å styre kampen med ball. En annen forklaring kan være at lag som ofte har mest ballbesittelse og kommer langt, som for eksempel Tyskland, Spania og Argentina, ble slått ut tidlig. Til slutt har tilfeldigheter mye å si. I en idrett med få mål kan seier i et par kamper for laget med mest ballbesittelse eller høyest pasningssikkerhet påvirket resultatene i stor grad.

Når det gjelder funnene med tilbakelagt distanse kan det synes som det foreligger en liten tendens til at laget med mest ballbesittelse løp mindre enn laget med underlegen ballbesittelse. Dog var forskjellen totalt ikke så stor. Laget med mest ballbesittelse løp minst i 59 % og mest i 41 % av kampene. Derimot var det en tydeligere sammenheng mellom det å ha ballen mest og det å løpe minst i sluttspillkampene. I hele 78 % av kampene i utslagsrunden løp laget med mest ballbesittelse minst. Imidlertid var forskjellen i tilbakelagt distanse relativt liten mellom lagene, og i hele 16 av 64 kamper tilbakelag begge lagene lik distanse. Det var betydelig større variasjon mellom kamper enn mellom lagene i samme kamp. De fleste lag tilbakela mellom 100 og 110 km i en kamp uavhengig av om de hadde ballen mest eller ikke. Dermed kan det se ut som at kampens klima har mer å si for tilbakelagt distanse enn spillestil og variasjon i ballbesittelse mellom lagene. Med andre ord kan det se ut som at når et lag løper eller beveger seg mye tilsier spill-motspill eller kampdimensjonen at det andre laget gjør det samme. Videre var sammenhengen mellom det å løpe mest og å vinne kampen tilsvarende som for det å ha mest ballbesittelse og høyest pasningssikkerhet. Totalt sett vant laget som løp mest 42 % og tapte 37 % av kampene. Igjen var det større lavere sammenheng mellom lengst tilbakelagt distanse og seier i sluttspillkampene enn i de innledende kampene. I sluttspillet tapte laget som løp mest 50 % av kampene. Forklaringen til dette ligger nok, som i sted, i hvor jevnt nivået er og litt tilfeldigheter. Få mål og mange kamper med lik tilbakelagt distanse påvirker funnene i stor grad.

Konklusjon

Det å fokusere på data og variabler som har størst betydning for utfallet av kampen kan være vanskelig. I denne kampanalyseundersøkelse av samtlige 64 kamper i VM sluttspillet 2018 kom det fram at mest ballbesittelse, høyest pasningssikkerhet og lengst tilbakelagt distanse har liten sammenheng med kamputfallet. Funnene gir noen indikasjoner for at laget med mest ballbesittelse løper litt mindre/kortere enn motstanderen, men det var liten sammenhengen mellom tilbakelagt distanse og seier, og forskjellen mellom lagene var liten. I tråd med tidligere forskning kan det dermed se ut som at det er andre variabler som er mer avgjørende for om et lag vinner eller taper enn ballbesittelse, pasningssikkerhet og tilbakelagt distanse.

Referanser

- Carlsen, K.H. (2000). *Ballbesittelse og effektivitet: Hvordan er forholdet mellom ballbesittelse og effektivitet i Norges landskamper 1986-1999?* Fordypningsoppgave, Trenerstudiet 2.år. Oslo: Norges idrettshøgskole
- Carlsen, K.H. (2016). *Sammenhengen mellom ballbesittelse og effektivitet*. Oslo: FfK
- Euro (2000). *Statistics*. www.euro2000.org/en/tournament/match.stats, 10.9.2000
- FIFA (2006). *World Cup Germany Report and statistics*. 2006 FIFA World Cup Germany™ 9 June – 9 July
- FIFA (2010). *World Cup South Africa Technical Report and Statistics*. 2010 FIFA World Cup South Africa™
- FIFA (2014a). 2014 FIFA World Cup Brazil™. <http://www.fifa.com/worldcup/archive/brazil2014/index.html>, 2.10.2014
- FIFA (2014b). *Technical Report and Statistics*. 2014 FIFA World Cup Brazil™
- Grant, A. & Williams, M. (1997). Analysis of possession in 1996 – 97 Premier League Matches. *"Insight" – The F.A. Coaches Association Journal*
- Hagebø, J. (1998). Statistikk omkring de innledende kampene i Fotball-VM 1998. www.nettavisen.no, 22.8.1998
- Hughes, M., Robertson, K. & Nicholson, A. (1988). Comparison of Patterns of Play of Successful and Unsuccessful Teams in the 1986 World Cup for Soccer. In: *Science and Football*, (eds. T. Reilly, A. Lees, K. Davids & W.J. Murphy). London: E & FN Spon, 363-367
- Olsen, E. (2011). *Spill effektiv fotball. Drillos fotballfilosofi*. Oslo: Kagge Forlag AS
- Olsen, E., Semb, N. & Larsen, Ø. (1994). *Effektiv fotball*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag
- UEFA (2012a). Champions League 2011/2012 Technical Report. <http://www.uefa.com/uefa/footballfirst/footballdevelopment/coachingeducation/index.html>, 15.3.13
- UEFA (2012b). Euro 2012 Technical Report. <http://www.uefa.com/uefa/footballfirst/footballdevelopment/coachingeducation/index.html>, 15.3.13
- UEFA (2013). Champions League 2012/2013 Technical Report. http://www.uefa.com/MultimediaFiles/Download/TechnicalReport/competitions/UCL/01/99/10/79/1991079_DOWNLOAD.pdf, 15.1.2014
- UEFA (2016). Statistics. <http://www.uefa.com/uefaeuro/season=2016/statistics/index.html>, 4.11.2016